

EN NORDMAND, EN SVENSKER OG EN DANSKER GIK UD FOR AT HENTE ØL...

TRE TILGANGE TIL NABOSPROGSDIDAKTIK:

TORBEN MUNDBJERG, KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE

ANNA SMEDBERG BONDESSON, HÖGSKOLAN KRISTIANSTAD

PÅL LUNDBERG, OSLO MET

KONFERENCE OM NORDISK NABOSPROGSDIDAKTIK OG -KOMMUNIKATION I LÆRERUDDANNELSERNE,

KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE DEN 12.-13. SEPTEMBER 2019

INTERNORDISKE STYREDOKUMENTER...

Deklaration om nordisk sprogpolitik (2006)

Helsingforsaftalen, Artikel 8

*I ALLE NORDISKE LANDE SKAL
UNDERVISNINGEN OG
UDDANNELSEN I SKOLERNE I
PASSENDE OMFANG OMFATTE
UNDERVISNING I DE ØVRIGE
NORDISKE LANDES, HERUNDER
FÆRØERNES, GRØNLANDS OG
ÅLANDS **SPROG, KULTUR OG
ALMINDELIGE SAMFUNDSFORHOLD***

- AT NORDBOERNE BØR HAVE LITERACY KOMPETENCER PÅ DET SAMFUNDSBÆRENDE SPROG HVOR DE BOR
- AT DE KAN KOMMUNIKERE MED HINANDEN PÅ ET SKANDINAVISK SPROG
- AT DE HAR GRUNDLÆGGENDE KUNDSKABER OM HVAD SPROG OG SPROGLIGE RETTIGHEDER ER FOR NOGET
- AT DE HAR MEGET GODE KUNDSKABER I MINDST ÉT FREMMEDSPROG

HVORFOR UNDERVISES DER SÅ LIDT I NABOSPROG...?

- DER ER IKKE TID TIL DET I SKOLENS DAGLIGE UNDERVISNING
- INGEN EKSPLICITTE BEGRUNDELSER
- MYTER OG MISFORSTÅELSER
- HVAD ER NABOSPROGSDIDAKTIK?
- HVORDAN ETABLERES FORBINDELSEN
UNDERVISNING LÆRING?

FOLKESKOLEN...

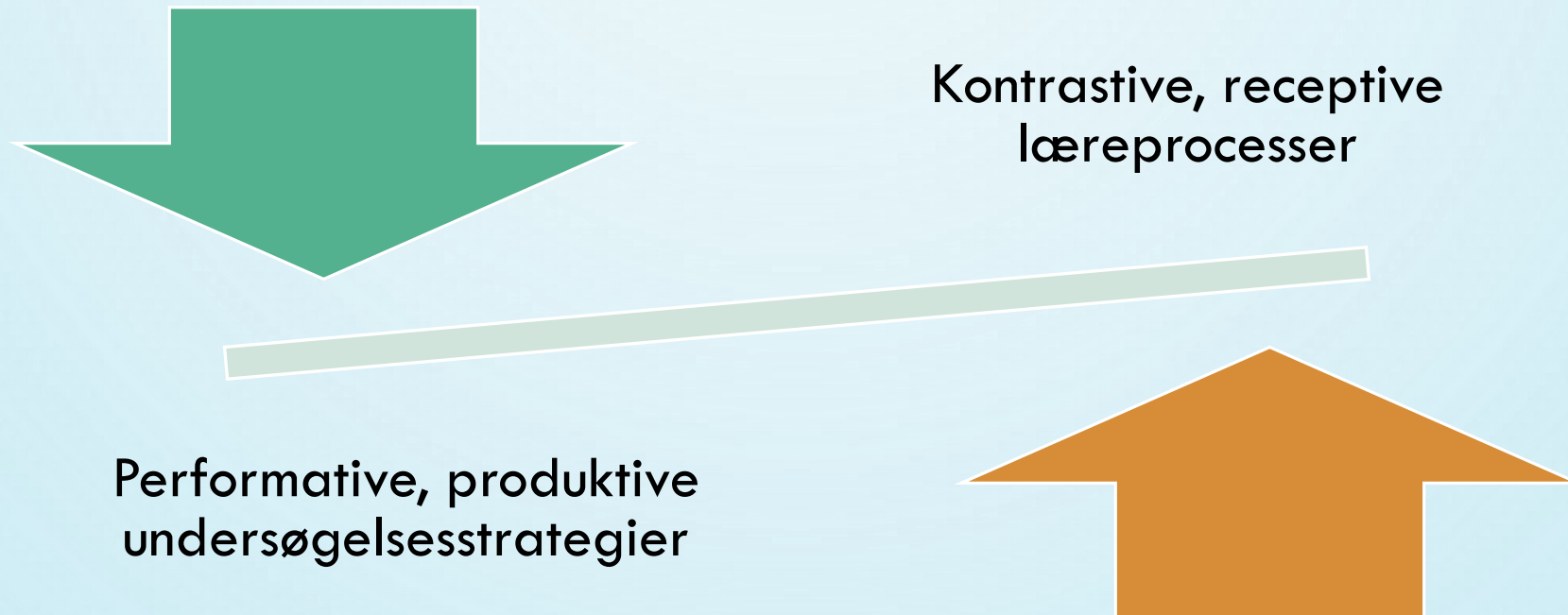
Danskfagets formål

ELEVERNE SKAL I FAGET DANSK
HAVE ADGANG TIL DE
SKANDINAVISKE SPROG OG
DET NORDISKE
KULTURFÆLLESSKAB
(FORMÅLSPARAGRAF, STK. 3)

Fælles mål

	Dansk/kompetenceområde Sprog og kultur	
4. trin	eleven kan forstå enkle norske og svenske film, hjemmesider og andre tekster	eleven har viden om norsk og svensk sprog og kultur
6. trin	eleven kan kommunikere i enkle situationer med nordmænd og svenskere	eleven har viden om ligheder og forskelle mellem dansk, norsk og svensk sprog
9. trin	kan kommunikere med nordmænd og svenskere	har viden om norsk og svensk i letforståelig form
	kan kommunikere aktivt i forskellige sproglige og kulturelle situationer i en globaliseret verden	har viden om sammenhæng mellem situation, kultur og sprog

TO PRINCIPPER I NABOSPROGSUNDERVISNING

**1. Spejling og genkendelse.
Rystet spejl. Verfremdung.**
(Haugen 1966; Hårstad 2015)

**2. Kritisk forundring,
udvikling af
verdensbillede.**
(Kjær 1997,)

**3. Faglig dybdelæsning
og funktionelt
genarbejde.**
(Henriksen 2011)

**4. Ordforråd og
ordtilegnelse.
At lære sig nye ord.**
(Stanowich 1988; Gellert 2007;
Snow)

Kontrastive, receptive læreprocesser

**6. Meningsfuld forankring
i det man allerede
foretager sig i faget.**
(Madsen 2006)

**5. Automatisering af
afkodning. Læsehastighed
og læsestrategier.**
(Elbro 2014;)

1. Funktionelt, autentisk og personligt relateret. Projekter.
(Madsen 2006; Hårstad 2015)

2. Opdaterede læremidler, fx nordeniskolen.org
(Henriksen 2011/2019)

3. Synkron, digital kommunikation over grænserne. Interaktionel værktøjskasse.
(Steffensen 2016; Sebro 2014)

4. Performative, æstetiske metoder. Det receptive i det produktive.
(Sihlberg & Hobel 2006; Mundbjerg 2019)

5. At tage nabosproget i sin mund. Skrive det.
(Bondesson 2014; Høeg 2018)

6. EkPLICIT modellering. Kriteriebaseret evaluering.
(Gibbons 2016; Brandt 2019)

Produktive, performative undersøgelsesstrategier

EN NOR(SKA)DMAN(N)D, EN SVENSK(E(R)) OG DANSK(A)E(R) GI(C)K(K) UT FO(Ö)R Å/AT(T) HENTE/FÅ Ø/ÖL

NORDISK NABOSPROGSDIDAKTIK OG -KOMMUNIKATION I
LÆRERUDDANNELSERNE

PÅL LUNDBERG, 13.9. 2019

KUNNSKAPSLØFTET – LK06/R13

Muntlig kommunikasjon

Skriftlig kommunikasjon

Språk, litteratur og kultur

Hovedområdet språk, litteratur og kultur handler om norsk og nordisk språk- og tekstkultur, også med internasjonale perspektiver. Elevene skal utvikle en selvstendig forståelse av norsk språk og litteratur, og få innsikt i hvordan språk og tekster har endret seg over tid og fortsatt er i endring.

Læreplan i norsk (NOR1-05)

← Til forside ≡ Innholdsfortegnelse ↓ Last ned 🖨️ Skriv ut

Hovedområder

Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må ses i sammenheng.

Faget er et fellesfag for alle utdanningsprogrammene i videregående opplæring. Opplæringen skal gjøres mest mulig relevant for elevene ved å tilpasses de ulike utdanningsprogrammene.

Norsk har kompetansemål etter 2., 4., 7. og 10. årstrinn i grunnskolen og etter Vg1, Vg2 og Vg3 i studieforberedende utdanningsprogram i videregående opplæring. I yrkesfaglige utdanningsprogram er det kompetansemål etter Vg2 og etter påbygging til generell studiekompetanse.

Kompetansemål for opplæring i skriftlig sidemål gjelder ikke for yrkesfaglige utdanningsprogram etter Vg2.

Elever på yrkesfaglige utdanningsprogram, elever med opplæring i samisk eller finsk som andrespråk, og andre elever som er fritatt fra opplæring og vurdering i sidemål, skal bare skrive på hovedmålet sitt.

Oversikt over hovedområder:

Årstrinn	Hovedområder		
1.–10. Vg1– Vg3	Muntlig kommunikasjon	Skriftlig kommunikasjon	Språk, litteratur og kultur

Ressurser for norsk

[Veiledning til læreplan i norsk](#)

[Kjennetegn på måloppnåing](#)

[Eksamensbesvarelser med karakter](#)

[Eksamensoppgaver m.m.](#)

✓ Vis flere

Ressurser for alle fag

[Fagformyelsen - nye læreplaner 2020](#)

[Lokalt arbeid med læreplaner](#)

[Skolemiljø](#)

[Tilpasset opplæring](#)

[Vurderingspraksis](#)

KOMPETANSEMÅL

etter 4. årstrinn

etter 10. årstrinn

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lytte til, oppsummere hovedinnhold og trekke ut relevant informasjon i muntlige tekster
- lytte til, forstå og gjengi informasjon fra svensk og dansk

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- orientere seg i store tekstmengder på skjerm og papir for å finne, kombinere og vurdere relevant informasjon i arbeid med faget
- lese og analysere et bredt utvalg tekster i ulike sjangere og medier på bokmål og nynorsk og formidle mulige tolkninger
- gjengi innholdet og finne tema i et utvalg tekster på svensk og dansk

Muntlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lytte etter, gjenfortelle, forklare og reflektere over innholdet i muntlige tekster
- forstå noe svensk og dansk tale

etter 7. årstrinn

Skriftlig kommunikasjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten
- referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst
- lese enkle tekster på svensk og dansk og gjengi og kommentere innholdet

Regjeringa.no

Søk

Tema ▾

Dokument ▾

Aktuelt ▾

Departement ▾

Regjering ▾

Du er her: [Forsida](#) • [Dokument](#) • [Meldingar til Stortinget](#) • [St.meld. nr. 35 \(2007-2008\)](#)

St.meld. nr. 35 (2007-2008)

Mål og meining

**Mål og meining — Ein heilskapleg norsk
språkpolitikk**

Tilråding frå Kultur- og kyrkjedepartementet av 27. juni 2008, godkjend i statsråd
same dagen. (Regjeringa Stoltenberg II)

Kult

RELATER

> [Runde
språk](#)

> [Storti
språk](#)

FAGFORNYELSEN – NY LÆREPLAN FRA OG MED 2020

KOMPETANSEMÅL ETTER 7. TRINN

MÅL FOR OPPLÆRINGEN ER AT ELEVEN SKAL KUNNE ...

... LESE SKJØNNLITTERATUR OG SAKPROSA PÅ BOKMÅL OG NYNORSK, SVENSK OG DANSK OG I OVERSETTELSE FRA SAMISK OG ANDRE SPRÅK, OG SAMTALE OM FORM OG INNHOLD

WHO YOU GONNA CALL?

JAN TORE SANNER?

Tekst i kontekst

Elevene skal lese tekster for å oppleve, bli engasjert, undre seg, lære og få innsikt i andre menneskers tanker og livsbetingelser. Norskfaget bygger på et utvidet tekstbegrep. Dette innebærer at elevene skal lese og oppleve tekster som kombinerer ulike uttrykksformer. De skal utforske og reflektere over skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk, på svensk og dansk, og i oversatte tekster fra samisk og andre språk. Tekstene skal knyttes både til kulturhistorisk kontekst og til elevenes egen samtid.

HVA SIER EGENTLIG NORSK AKADEMIA?

ET SØK PÅ ORDENE «NORDISK», «DANSK», «SVENSK» OG «NABOSPRÅK»

«KUNNSKAP OM OG FORSTÅING OG RESPEKT FOR SPRÅKLEG VARIASJON OG SPRÅKLEG MANGFALD I TALE OG SKRIFT ER EIN SENTRAL DEL AV NORSKFAGET. DETTE MANGFALDET FEMNER OM DEI TO JAMSTILTE SKRIFTSPRÅKA VÅRE - NYNORSK OG BOKMÅL, SAMISK OG MINORITETSMÅL I NOREG OG DEI NORDISKE GRANNEMÅLA; OG NORSKE DIALEKTAR OG ANDRE TALEMÅLSVARIANTAR»

FAGPLAN FOR GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING NORSK TRINN 5-10, OSLOMET - STORBYUNIVERSITETET

STUDENTEN ...

... HAR KUNNSKAP OM NASJONALE MINORITETSSPRÅK OG OM **NABOSPRÅK**

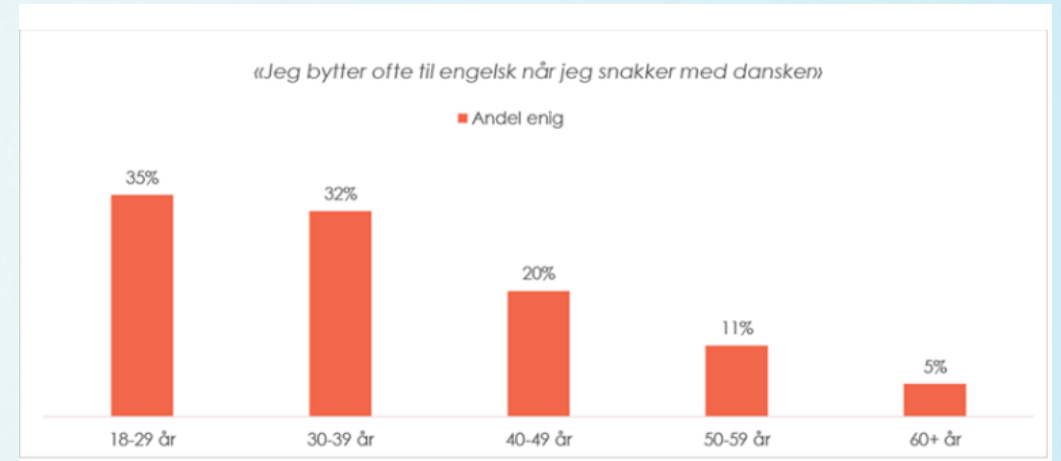
... HAR KUNNSKAP OM KVA SOM KJENNETEIKNAR EIT UTVAL SKJØNNLITTERÆRE TEKSTAR, PÅ
NYNORSK OG BOKMÅL, **OG I NORDEN**, I ULIKE SJANGRAR OG MEDIUM, FOR BARN, UNGE OG
VAKSNE

INNHold

- NORSK SPRÅK I EIT **KONTRASTIVT PERSPEKTIV**

HVA GJØR VI PÅ OSLOMET?

- EN MÅTE Å GJØRE DETTE PÅ ER AT VI JOBBER MED **FLERSPRÅKLIGHET** SOM EN RESSURS.
- **SKJØNNLITTERATUR OG SAKPROSA** PÅ BOKMÅL, NYNORSK, DANSK OG SVENSK
- **SPRÅKHISTORIE**
- **DIALEKTOLOGI OG SOSIOLINGVISTIKK**

MANGE AV STUDENTENE TROR AT DE IKKE FORSTÅR DANSK.

PÅ FEMTE ÅRET PÅ RAD DELTAR VI PÅ PERLEKURSENE PÅ SCHÆFFERGÅRDEN. VI HAR OGSÅ TETT SAMARBEID MED VOKSENÅSEN.

SÅ DERE TRODDE JEG HADDE GLEMT SKAM?

DET ER BARE SÅ 2017

Slik jobbet forskerne med språket i «Beforeigners»

Det er ikke bare å oversette moderne norsk til norrønt, 1800-tallsnorsk eller steinaldersk. For hvordan banner du på norrønt når du ikke har et forhold til kristendom?

GRANNSPRÅK PÅ SVENSKA

ANNA SMEDBERG BONDESSON

DOCENT OCH BITRÄDANDE PROFESSOR I LITTERATURVETENSKAP

VID HÖGSKOLAN KRISTIANSTAD (HKR) + **SVENSKLEKTOR VID AALBORG UNIVERSITET**

DITT SPRÅK I MIN MUN

SPRÅKETS SINNLIGA SIDA

GRANNSPRÅKETS GLÄDJE

MEN OCKSÅ: NYFIKENHET/INTRESSE

JOINT/SHARED ATTENTION/INTENTION

MICHAEL TOMASELLO, *BECOMING HUMAN. A THEORY OF
ONTOGENY*

- 2019 -

(KOGNITIV PSYKOLOGI/PSYKOLINGVISTIK/EVOLUTIONÄR ANTROPOLOGI)

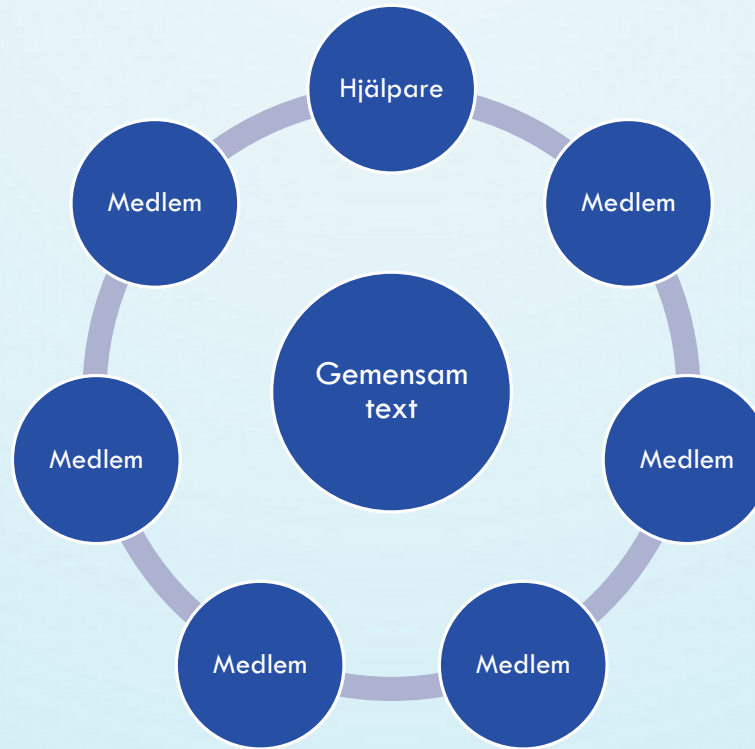
MUNTLIGHET SOM DIDAKTISKT MÅL OCH – INTE MINST – DIDAKTISKT *MEDEL*

TINA HØEGH, *MUNDTLIGHED OG FAGDIDAKTIK*

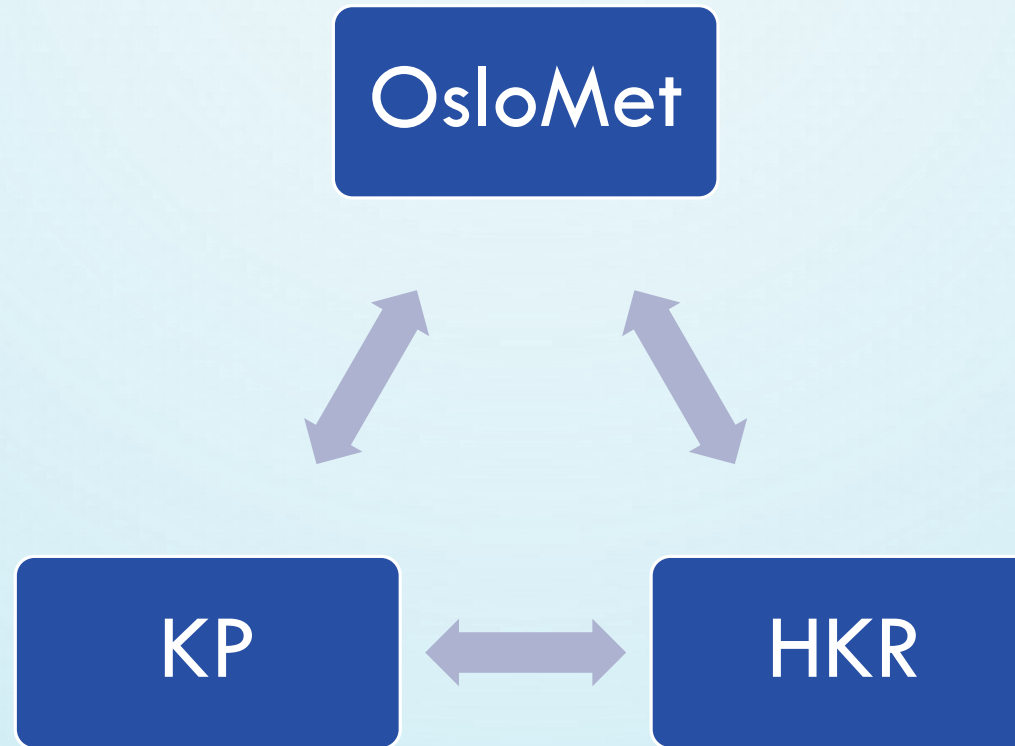
- 2018 -

(BOGEN HENVENDER SIG TIL ALLE UNDERVISERE, DER HAR MED LITTERATUR-, MEDIE- OCH
FØRSTESPROGS-, ANDETSPROGS- OG FREMMEDSPROGSUNDERVISNING AT GØRE)

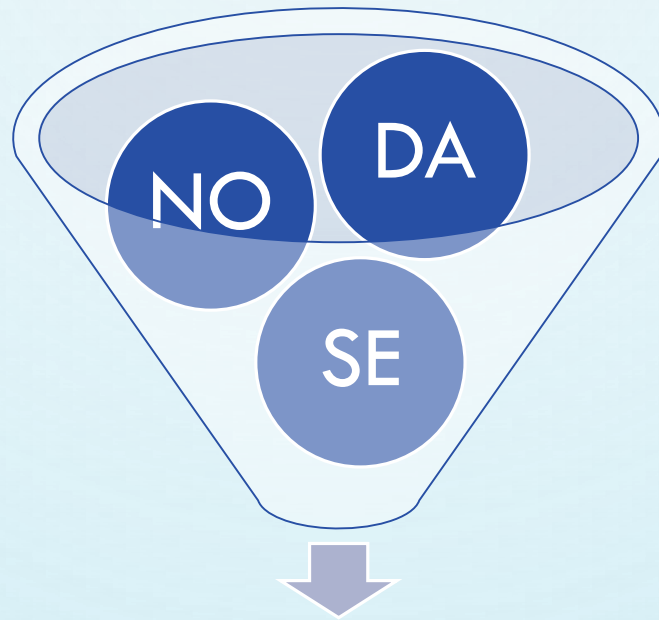
SHARED READING – ETT HÖGLÄSNINGSKONCEPT FRÅN LIVERPOOL

AMBASSADÖRSMODELLEN: MOBILITET OCH INFÖRLIVANDE I BEFINTLIG VERKSAMHET

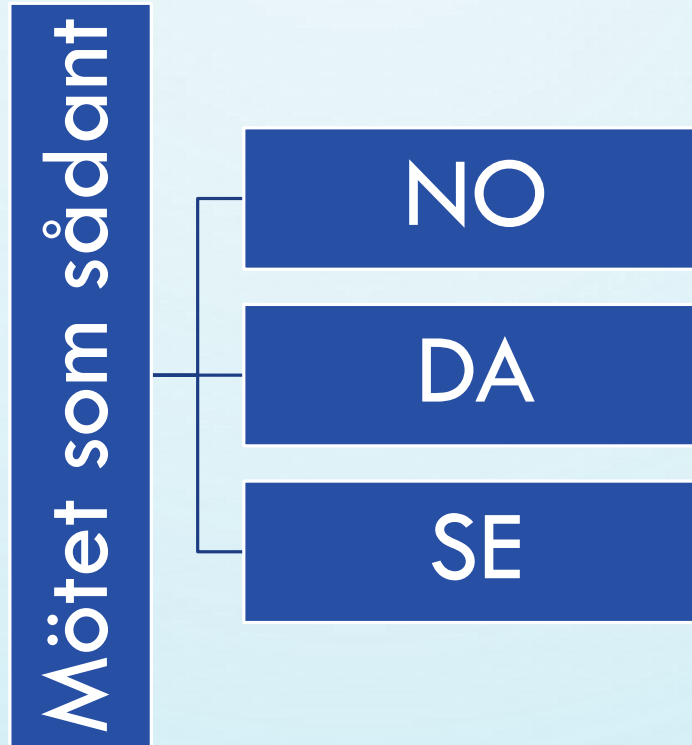

LEVANDE UNDERVISNINGSMATERIAL

Grannspråkligt möte

JOINT/SHARED ATTENTION/INTENTION

FRÅN MÅL TILL MEDEL

GRANNSPRÅK =

ETT MEDEL TILL ÖKAD SPRÅKLIG OCH LITTERÄR MEDVETENHET,
TACK VAR SPEGELNS OCH MÖTETS "JOINTNESS"

JOHANNA FRID

- *FAMILIEEPOS* (2017)
- *NORA ELLER BRINN OSLO BRINN* (2018)
- ISCENSÄTTNINGAR AV DET GRANNSPRÅKLIGA MÖTET SOM SÅDANT...

LÄS GÄRNA ÄVEN...

DITT SPRÅK I MIN MUN. GRANNSPRÅKETS GLÄDJE OCH GAGN (MAKADAM 2014)

"GRANNSPRÅKSDIDAKTIK OCH GRANNSPRÅKSKOMMUNIKATION I LÄRARUTBILDNINGARNA", HÖGSKOLEPEDAGOGISK DEBATT 2017:2

[HTTP://HKR.DIVA-PORTAL.ORG/SMASH/GET/DIVA2:1166234/FULLTEXT01.PDF](http://HKR.DIVA-PORTAL.ORG/SMASH/GET/DIVA2:1166234/FULLTEXT01.PDF)